

Kort verslag presentatie burgerberaad tijdens bijeenkomst 'Samen maken we Heemstede', 22 juni 2022

Het idee om de waarde van een burgerberaad voor Heemstede te onderzoeken ontstond binnen de werkgroep 'Samen besturen'. Aangezien democratie in meerdere 'kleuren' voorkomt, vergt dit ook verschillende vormen van participatie. Een mogelijke optie daarvoor is om te experimenteren met nieuwe en andere vormen van democratie, zoals het burgerberaad. De werkgroep heeft op hoofdlijnen onderzocht hoe zo'n burgerberaad in Heemstede zou kunnen werken en heeft een aantal potentiële onderwerpen in beeld gebracht. De vraag is nu of er genoeg mandaat is om verdere stappen te zetten in het organiseren van een burgerberaad. Tijdens deze avond was Harm van Dijk van de G1000 uitgenodigd om uitleg te geven over wat een burgerberaad is en welke voorwaarden en spelregels gelden. Hieronder een kort verslag.

Samen een burgerberaad organiseren

Voor een burgerberaad wordt er geloot om een grote en diverse groep burgers te kunnen bereiken die een zo goed mogelijke afspiegeling vormt van de lokale samenleving. En het is maatwerk: er zijn allerlei vormen van burgerberaden met verschillende kenmerken en aanpakken. Het proces van een burgerberaad bevat meerdere stappen en heeft een duidelijke kop en staart. Belangrijk bij een burgerberaad is wat er gebeurt met de uitkomst, daar moet vooraf duidelijkheid over zijn en moeten heldere afspraken over gemaakt worden tussen inwoners en het gemeentebestuur. Bij een burgerberaad staat het woord 'samen' centraal, aangezien een burgerberaad met elkaar moet worden gedaan en niet tegen elkaar.

De organisatie G1000 begeleidt een machtsvrije dialoog tussen burgers tijdens het burgerberaad. Niemand heeft tijdens het burgerberaad de macht en iedereen moet kunnen zeggen wat men wil, dat is de basis. Een burgerberaad leidt tot een heldere visie van een representatieve afspiegeling van de samenleving. Naast de inspraak van burgers zijn er nog een aantal spelers bij een burgerberaad belangrijk om tot een goed open gesprek te komen. Dit kunnen bijvoorbeeld maatschappelijke instellingen zijn of bedrijven en hangt af van het onderwerp. Door samen aan de slag te gaan kan er vervolgens een burgerakkoord worden gemaakt.

Het traject van een burgerberaad

Het traject van een burgerberaad is opgedeeld in drie stappen. Als eerste wordt er begonnen met een burgertop, waarbij er via een dialoog een agenda met een aantal vraagstukken wordt opgesteld. Hierna zal er een burgerforum volgen waarbij de vraagstukken worden uitgewerkt en er concrete voorstellen worden gemaakt.

Het traject wordt afgesloten met een burgerberaad, waarbij de voorstellen worden gepresenteerd en er vervolgens een besluit wordt genomen over welke onderwerpen gekozen worden. Tijdens het burgerberaad wordt er uiteindelijk een burgerakkoord gesloten.

Na het burgerberaad wordt het burgerakkoord iets van de burgers zelf. Een groep burgers 'bewaakt' of het burgerakkoord daadwerkelijk op de afgesproken manier door de partners wordt uitgevoerd. Als er door het gemeentebestuur andere keuzes gemaakt worden dan binnen het burgerakkoord voorgesteld, moet hier openlijk uitleg over gegeven worden. Burgers dragen dus bij aan de realisatie van het burgerberaad. Hoewel de gemeente medeorganisator is, is de rol van de gemeente beperkt tot de ondersteuning. Dit zorgt ervoor dat het burgerberaad zijn onafhankelijke status behoudt en dat de vrije ruimte voor burgers wordt beschermd.

Waarom kiezen voor een andere vorm van democratie?

In principe kiezen we om de paar jaar de vertegenwoordigers van de samenleving om op te komen voor de belangen van de stemmers. Maar er is vandaag de dag een groeiend wantrouwen vanuit de samenleving tegenover instituties. Een burgerberaad kan ervoor zorgen dat door het goede gesprek de polarisatie wordt tegengegaan. Een goede manier om mensen uit te nodigen voor een burgerberaad is door middel van loting en een persoonlijke uitnodiging. Daarnaast kan soms een deelnamevergoeding een motiverende factor zijn omdat het burgerberaad vraagt om de investering van vrije tijd.

Mini-burgerberaad in college Hageveld

Het mini-burgerberaad bestond uit twee rondes, waarbij tweetallen vijf minuten de tijd hadden om over een vraag te discussiëren. De eerste vraag was: 'Waarom is een burgerberaad belangrijk?', waarbij kernwoorden zoals herkenning, cohesie, verantwoordelijkheid, participatie, samen en transparantie naar voren kwamen. Bij de tweede vraag: 'Wat is er nodig om er een succes van te maken?', stonden woorden zoals resultaat, commitment, vertrouwen, representatie en procesbewaking centraal. Twee woorden die het scherpst naar voren kwamen, waren betrokkenheid en gehoord worden. Betrokkenheid is belangrijk omdat je tijdens een burgerberaad met elkaar in gesprek gaat en elkaars argumenten hoort wat tot wederzijds begrip leidt. Door een burgerberaad worden mensen uit hun eigen 'bubbel' gehaald door het voeren van een gesprek van mens tot mens. Gehoord worden is ook belangrijk voor een goed contact tussen burger en overheid en versterkt het vertrouwen.

Maar cruciaal is dat er echt iets wordt gedaan met de uitkomsten van een burgerberaad.